

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Rozwój potencjału energetycznego mórz i oceanów

(2015/C 423/11)

Sprawozdawca: Rhodri GLYN THOMAS (UK/EA),

członek Zgromadzenia Carmarthen East and Dinefwr

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Znaczenie energii mórz i oceanów

1. Podkreśla istotny wkład morskiego i oceanicznego sektora energetycznego w zaspokojenie przyszłych potrzeb energetycznych nie tylko w Unii Europejskiej, ale i w perspektywie globalnej. Z zadowoleniem przyjmuje uznanie go za jeden z pięciu obszarów priorytetowych strategii niebieskiego wzrostu i zakłada, że UE może być ważnym podmiotem w dziedzinie energii mórz i oceanów.

2. Zauważa, że zapewniając niezawodne i przewidywalne odnawialne źródło energii, sektor ten może:

- pomóc w realizacji zobowiązań UE w zakresie klimatu i odnawialnych źródeł energii,
- przyczynić się do zróżnicowania koszyka energetycznego,
- ułatwić osiągnięcie celów bezpieczeństwa energetycznego i pomóc w ograniczeniu nieciągłości dostaw energii,
- tworzyć miejsca pracy i stymulować wzrost gospodarczy, przyczyniając się do zróżnicowania i rewitalizacji unijnych portów, społeczności wyspiarskich i nadmorskich, z których wiele znajduje się w oddalonych częściach UE, a także sektorów turystyki i rekreacji oraz akwakultury ⁽¹⁾,
- stanowić obfite źródło kapitału intelektualnego, badań, wiedzy, innowacji i doskonalenia umiejętności (w tym w obszarach projektowania, testowania, produkcji, transportu, instalacji, eksploatacji i utrzymania obiektów służących do pozyskiwania energii mórz i oceanów i obiektów portowych),
- przynosić szersze korzyści środowiskowe, np. ochronę przeciwpowodziową obszarów przybrzeżnych, stymulując nowe ekosystemy morskie.

3. Zauważa, że fakt, iż z energią mórz i oceanów związanych jest wiele różnych technologii, oznacza, że jej rozwój musi odbywać się na wielu różnych poziomach i w różnych kontekstach. UE, ze względu na swe liczne obszary przybrzeżne, może być skutecznym podmiotem światowym w tym zakresie.

4. Zauważa, że zgodnie z oszacowaniami zawartymi w europejskim planie działania na rzecz energii mórz i oceanów (European Ocean Energy Roadmap – EOER) na lata 2010–2050:

- do 2050 r. w UE może powstać nawet pół miliona miejsc pracy, w tym 26 tys. bezpośrednich miejsc pracy do 2020 r.,

⁽¹⁾ Dz.U. C 62 z 2.3.2013, s. 47. Zob. np. proponowana laguna pływowa Swansea Bay: Tidal Lagoon Swansea Bay.

- energia mór i oceanów mogłaby pokryć 10–15 % zapotrzebowania energetycznego UE w 2050 r. (100 GW ⁽²⁾), czyli mogłaby zasilić 115 mln gospodarstw domowych,
- przestawienie się na energię mór i oceanów mogłoby przynieść znaczne ograniczenie emisji CO₂, o 2,61 mln ton do 2020 r. i o 136,3 mln ton do 2050 r.

5. Stwierdza, że Ocean Atlantycki oferuje największy potencjał pod względem energii oceanów w UE, podkreśla jednak ważny wkład pozostałych mór i zbiorników wodnych UE, w tym Morza Północnego, Morza Bałtyckiego, kanału La Manche i Morza Śródziemnego.

6. Dostrzega potencjał czystej energii mór i oceanów dla licznych wysp UE; wykorzystanie tej energii mogłoby przyczynić się do uzyskania autonomii energetycznej przez wyspy i peryferyjne regiony nadmorskie, w tym regiony najbardziej oddalone ⁽³⁾, przy jednoczesnym zapewnieniu olbrzymiego potencjału rozwoju społecznego-gospodarczego dzięki tworzeniu miejsc pracy w skali lokalnej w obrębie tych społeczności, w tym możliwości dla wielu małych i średnich portów w UE.

7. Podkreśla, że rozwój morskiego i oceanicznego sektora energetycznego leży w interesie całej UE: możliwości inwestowania w badania, wiedzę, umiejętności i rozwój, produkowania i wywozu komponentów oraz rozwoju łańcuchów dostaw nie są ograniczone tylko do obszarów przybrzeżnych i wysp.

8. Zwraca uwagę na znaczenie całościowego podejścia do odnawialnej energii morskiej. Szereg wyzwań dotyczących energii mór i oceanów występuje także w przypadku innych morskich źródeł energii, np. w zakresie dostępu do sieci przesyłowej i zdolności przyłączeniowej, a także rozwoju umiejętności.

9. Dostrzega różne rodzaje energii mór i oceanów: amplitudę pływów (np. laguny pływowe), prądy pływowe, energię fal, wytwarzanie energii z wykorzystaniem gradientu zasolenia i konwersję oceanicznej energii cieplnej (OTEC) ⁽⁴⁾.

10. Zauważa, że technologie umożliwiające wykorzystanie tych różnych rodzajów energii mór i oceanów znajdują się w różnych fazach zaawansowania i wszystkie – poza technologiami amplitudy pływów – są na etapie badań i rozwoju, głównie opartych na programach pilotażowych prowadzonych na niewielką skalę, bez aktywnych instalacji komercyjnych i jak dotąd bez konsensusu w odniesieniu do preferowanych urządzeń.

11. Podkreśla jednak, że konwertery energii pływów i fal przyciągają coraz większe zainteresowanie komercyjne i średnio- oraz długoterminowo ich znaczenie może wzrosnąć, gdyż mogą one wytwarzać energię w szerokim zakresie lokalizacji.

UE i jej regiony w czołówce... jak długo?

12. Zauważa, że UE znajduje się obecnie w globalnej czołówce pod względem rozwoju tego sektora – prowadzi się w niej bardzo liczne działania demonstracyjne i badawcze na małą skalę, w morskim i oceanicznym sektorze energetycznym działa ponad 500 firm, a także odbywa się tu ponad 50 % globalnych działań w zakresie energii pływów; niektóre projekty osiągnęły już także zamknięcie finansowe ⁽⁵⁾.

13. Dostrzega, że w wielu przypadkach bodziec do rozwijania energii mór i oceanów pochodzi ze szczebla niższego niż krajowy, np. z Kornwalii, Bretanii, Akwitanii, Kraju Loary, Dolnej Normandii, Kraju Basków, Kantabrii, Galicji, ze Szkocji, z Wali, Flandrii, regionu Västra Götaland i wielu innych.

14. Dostrzega jednak, że pomimo zainteresowania przemysłu i zaangażowania szeregu firm międzynarodowych i przedsiębiorstw użyteczności publicznej sektora energetycznego w działalność badawczą i rozwojową skala inwestycji nie jest tak duża jak w innych sektorach odnawialnych źródeł energii, a cele wdrożenia przewidziane na 2020 r. nie zostały osiągnięte.

15. Stwierdza, że bez podjęcia wystarczających działań UE ryzykuje utratę pozycji globalnego lidera.

⁽²⁾ SI Ocean project.

⁽³⁾ Prezentacja konwerterów energii oceanów: np. Wyspy Kanaryjskie, Reunion i Martynika: Ocean energy converters demonstration.

⁽⁴⁾ Źródło: Ocean Energy Europe.

⁽⁵⁾ Np. projekt Meygen.

Wyzwania dla rozwoju energii mórz i oceanów

16. Zwraca uwagę na szereg wzajemnie powiązanych barier dla rozwoju tego sektora, które należy przezwyciężyć:

- technologicznych,
- finansowych,
- administracyjnych i związanych z zarządzaniem (w tym kwestie zgód i planowania, dostępności i dostępu do danych,
- związanych z sieciami przesyłowymi (zdolność przyłączeniowa,
- związanych z wpływem na środowisko.

17. Podkreśla, że chociaż wyzwaniom tym należy stawić czoła wspólnie, to szczególnie poważne są wyzwania technologiczne i finansowe, gdyż bez weryfikacji poprawności projektu i niezawodnej technologii branża będzie miała trudności z uzyskaniem przełomu i przetrwaniem.

18. Wyraża obawę, że wczesny etap rozwoju dużej części technologii wykorzystania energii mórz i oceanów w połączeniu z wysokimi kosztami związanymi z testowaniem w oceanach i morzach – zwłaszcza w trudnych i nieprzewidywalnych warunkach – stanowi poważną barierę dla inwestycji na dużą skalę, ograniczając w ten sposób postępy w rozwoju technologicznym; jest to szczególnie istotny problem dla inwestorów prywatnych, gdyż weryfikacja poprawności projektu i skalowalność technologii to czynniki o podstawowym znaczeniu dla dostępu do finansowania i dla obniżenia kosztów jednostkowych.

19. Przypomina o znaczeniu względów środowiskowych określonych w dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej oraz niedawnej opinii w tej sprawie⁽⁶⁾. Wspiera dalsze badania naukowe i innowacje w celu opracowania zrównoważonych rozwiązań w zakresie testowania i działań wdrożeniowych dotyczących energii mórz i oceanów, jako że wprowadzenie energii do mórz (hałas, światła, ciepła, promieniowania) wywiera wpływ na środowisko morskie oraz ekosystemy morskie.

20. Wzywa do wyciągnięcia wniosków z doświadczeń sektora energii wiatrowej i morskiej energii wiatrowej, zwłaszcza do współpracy między przedsiębiorstwami a instytucjami badawczymi zapobiegającej powielaniu wysiłków i finansowania oraz do wspierania standaryzacji w branży, która to standaryzacja jest konieczna dla podniesienia konkurencyjności pod względem kosztów.

Działanie na szczeblu UE i ściślejsza koordynacja i współpraca

21. Stwierdza, że biorąc pod uwagę skalę inwestycji wymaganych do wykorzystania potencjału morskiego i oceanicznego sektora energetycznego zasadnicze znaczenie ma koordynacja działań między różnymi szczeblami zarządzania w UE. Apeluje do Komisji Europejskiej, by zorganizowała konferencję z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, Parlamentem Europejskim i innymi instytucjami UE, współpracując z państwami członkowskimi, władzami lokalnymi i regionalnymi, instytucjami badawczymi i uniwersytetami, organizacjami pozarządowymi, powstającym sektorem i potencjalnymi inwestorami.

22. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji Europejskiej dotyczącą utworzenia forum ds. energii mórz i oceanów, którego zadaniem jest opublikowanie planu działania na rzecz energii mórz i oceanów, mającego ukierunkować rozwój sektora oraz zamierza za pośrednictwem swojej opinii zapewnić, by plan działania uwzględniał silny wymiar lokalny i regionalny w rozwoju tego wschodzącego sektora.

23. Wzywa Komisję Europejską do rozwinięcia forum ds. energii mórz i oceanów w platformę branżową stymulującą dalszą realizację głównych działań określonych w planie działania na rzecz energii mórz i oceanów.

24. Wzywa do określenia na szczeblu UE celów dotyczących energii mórz i oceanów, co będzie stanowić jasne oświadczenie woli, aby zapewnić inwestorom pewność co do długoterminowych zobowiązań.

⁽⁶⁾ ENVE-VI-001.

25. Podkreśla potrzebę spójnego podejścia do wszystkich działań związanych z morzami i oceanami; przekonuje, że rozwój morskiego i oceanicznego sektora energetycznego może zapewnić bodziec dla rozwoju morskiej polityki przemysłowej dla UE.

26. Z zadowoleniem przyjmuje opracowanie przez Irlandię i Portugalię krajowych strategii w dziedzinie energii mórz i oceanów; z zadowoleniem przyjmuje uwzględnienie energii mórz i oceanów w krajowych planach działania w zakresie energii odnawialnej przez osiem państw członkowskich: Zjednoczone Królestwo, Irlandię, Francję, Portugalię, Hiszpanię, Finlandię, Włochy i Niderlandy, jak również inicjatywy podejmowane w innych państwach członkowskich, takich jak Dania i Szwecja.

27. Wzywa państwa członkowskie do strategicznego i politycznego przywództwa dla zapewnienia rozwoju tego sektora poprzez silniejsze wsparcie projektów badawczych i demonstracyjnych na ich terytorium; ponadto podkreśla, że istotne jest, by państwa członkowskie zapewniły stabilne ramy regulacyjne i racjonalne pod względem kosztów programy subsydiowania energii ze źródeł odnawialnych w celu przyciągnięcia inwestorów mających długoterminowe plany.

28. Powtarza wezwanie do utworzenia specjalnej wspólnoty wiedzy i innowacji na rzecz niebieskiej gospodarki ⁽⁷⁾, gdyż rozwój umiejętności i przekazywanie innowacji z badań morskich do sektora prywatnego odgrywają kluczową rolę w rozwoju morskiego i oceanicznego sektora energetycznego.

29. Podkreśla potrzebę oparcia się na dotychczasowych udanych inicjatywach i partnerstwach ⁽⁸⁾ w celu pełnego wykorzystania wiedzy zdobytej w ramach europejskiego strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych (EPSTE) i jego filaru badawczego, europejskiego stowarzyszenia badań nad energią, tj. włączenia podmiotów zaangażowanych w plan EPSTE, inicjatywę inteligentnych miast i „Horyzont 2020” w rozwój lokalnej i regionalnej strategii energetycznej.

30. Przyjmuje zatem z zadowoleniem fakt, że we wchodzącym w ramy programu „Horyzont 2020” programie prac na lata 2016–2017 w zakresie niebieskiego wzrostu i energii niskoemisyjnej (LCE) zawarto dwa oddzielne zaproszenia do składania wniosków dotyczących sektora energii mórz i oceanów (LCE-15 „Scaling up in the ocean energy sector to arrays” – „Rozwój sektora energii mórz i oceanów w instalacjach” oraz LCE-16 „2nd generation of design tools for ocean energy devices and arrays development and deployment” – „Druga generacja narzędzi projektowania rozwoju i wdrażania urządzeń i instalacji w dziedzinie energii mórz i oceanów”).

31. Wskazuje na potrzebę opracowania profesjonalnego szkolenia w zakresie umiejętności potrzebnych do instalacji elektrowni oceanicznych, czym obecnie zajmują się przedsiębiorstwa naftowe i gazownicze, oraz zachęca sektorów do dzielenia się wiedzą i wzajemnego uczenia się.

Pomoc państwa

32. Z zadowoleniem przyjmuje zatwierdzenie w kwietniu 2015 r. pomocy państwa w odniesieniu do portugalskiego programu wsparcia projektów demonstracyjnych (50 MW mocy zainstalowanej) wytwarzania energii odnawialnej z oceanu (energia fal, energia pływów) oraz innowacyjnych technologii wykorzystania morskiej energii wiatrowej.

33. Zauważa, że wiele zainteresowanych stron opisuje wytyczne z 2014 r. w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią jako elastyczne w odniesieniu do wsparcia projektów demonstracyjnych w tej dziedzinie.

34. Wzywa do przeprowadzenia przez ekspertów ds. pomocy państwa dalszej analizy technicznej we współpracy z forum ds. energii mórz i oceanów, aby zapewnić, że system pomocy państwa uwzględni szczególne wyzwania występujące w tym sektorze oraz umożliwia duże poważne inwestycje, np. w infrastrukturę sieci przesyłowej i wielkoskalowe przedkomercyjne projekty pilotażowe.

Makroregion atlantycki

35. Wzywa do zmiany ukierunkowania przyszłych unijnych programów finansowania wspierających współpracę terytorialną, w tym transnarodowego programu na rzecz obszaru Oceanu Atlantyckiego, na wsparcie rozwoju energii mórz i oceanów.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 19 z 21.1.2015, s. 24.

⁽⁸⁾ Wspólne programy, inicjatywa w zakresie wspólnego programowania „Zdrowe i wydajne morza i oceany”, SI Oceans, Seas-ERA, ERA-NET w zakresie energii mórz i oceanów.

36. Zaleca staranne rozważenie rozwoju makroregionu atlantyckiego z naciskiem na rozwój energii mórz i oceanów; takie podejście zapewniłoby wyraźne ukierunkowanie współpracy między pięcioma państwami członkowskimi oraz regionami położonymi nad Atlantykiem oraz mogłoby potencjalnie prowadzić do powstania spójnej morskiej strategii przemysłowej dla makroregionu atlantyckiego, skupionej na odnawialnych źródłach energii i zdolności przyłączeniowej.

37. Zaleca opracowanie właściwych i dopasowanych strategii lub technologii dla wszystkich basenów morskich, z wykorzystaniem dostępnych doświadczeń i rozwinięciem zaawansowanych technologii dla regionów z mniejszym lub innym potencjałem energii morskiej.

38. Przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji COM(2015) 6317 „W kierunku zintegrowanego strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych (planu EPSTE)”, zwłaszcza odniesienia do pogłębienia współpracy regionalnej w dziedzinie energii mórz i oceanów na wybrzeżu Oceanu Atlantyckiego, by pomóc w dalszym obniżeniu kosztów w tym obszarze.

Sprostanie wyzwaniam finansowym

39. Utrzymuje, że znaczące wsparcie publiczne, w tym poprzez innowacyjne partnerstwa publiczno-prywatne, ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju energii mórz i oceanów.

40. Uznaje zasadniczą rolę istniejących mechanizmów wsparcia EBI⁽⁹⁾; podkreśla jednak potrzebę wprowadzenia nowych i innowacyjnych instrumentów na szczeblu UE, które stworzą bardziej korzystne otoczenie dla wspierania inwestycji w bardziej ryzykowne innowacyjne technologie energetyczne, zwłaszcza inwestycji we wdrożenie technologii wykorzystujących energię mórz i oceanów.

41. Przyjmuje zatem z zadowoleniem zainicjowanie przez EBI i Komisję Europejską w czerwcu 2015 r. nowych projektów demonstracyjnych InnovFin w dziedzinie energii i wzywa państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne, by zachęcały do zastosowania tego nowego mechanizmu w celu wsparcia projektów dotyczących energii mórz i oceanów.

42. Podkreśla znaczenie inwestycji w połączenia międzysystemowe, zwłaszcza między państwami członkowskimi i ich regionami, modernizacji infrastruktury przesyłowej w celu zwiększenia jej przepustowości, tak by umożliwić absorpcję energii ze źródeł odnawialnych, inwestowania w systemy dystrybucyjne, rozszerzania ich na obszary oddalone, a także rozwijania i wdrażania rozwiązań z dziedziny inteligentnych sieci energetycznych.

43. Wzywa EBI i Komisję Europejską do nadania priorytetowego znaczenia wykorzystaniu nowego Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) do wsparcia inwestycji w morskim i oceanicznym sektorze energetycznym, w tym przeanalizowaniu możliwości wykorzystania tego funduszu do wsparcia rozwoju sieci i zdolności przyłączeniowych.

44. Z zadowoleniem przyjmuje coraz większy nacisk na morskie odnawialne źródła energii w szeregu strategii inteligentnej specjalizacji; z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie europejskiej platformy inteligentnej specjalizacji w dziedzinie energii oraz podkreśla, że trzeba dopilnować, by uzupełniała ona prace forum ds. energii mórz i oceanów.

45. Z zadowoleniem przyjmuje uznanie za priorytet inwestycji w energię morską w regionalnych programach operacyjnych.

46. Podkreśla znaczenie wzmocnienia związku między polityką energetyczną UE a jej polityką spójności oraz wzywa Komisję Europejską do przedstawienia szczegółowych informacji na temat priorytetowego potraktowania energii mórz i oceanów w regionalnych programach operacyjnych w ramach EFIS na lata 2014–2020, a także do przedstawienia analizy, które regiony traktują energię oceanów priorytetowo w swoich strategiach inteligentnej specjalizacji.

47. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję podjętą w październiku 2014 r. przez Radę Europejską o odnowieniu programu NER300 oraz zauważa, że od tej pory małe projekty również będą się kwalifikować⁽¹⁰⁾.

48. Wzywa do ustabilizowania na wyższym poziomie ceny emisji CO₂ oraz przyznania większych środków finansowych na (innowacyjne) projekty z zakresu odnawialnych źródeł energii w ramach nowego programu.

⁽⁹⁾ Wspólne programy EBI i instytucji UE: Europejski Fundusz na rzecz Energii, Zmiany Klimatu i Infrastruktury 2020, Globalny Fundusz Efektywności Energetycznej oraz Energii Odnawialnej, Europejski Fundusz na rzecz Efektywności Energetycznej oraz europejski strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych (plan EPSTE).

⁽¹⁰⁾ Program NER300 wspiera demonstrację bezpiecznych dla środowiska technologii wychwytywania i składowania dwutlenku węgla, a także demonstrację innowacyjnych technologii energii odnawialnej.

49. Z zadowoleniem przyjmuje projekty takie jak program ERA-NET w zakresie energii mórz i oceanów, mające na celu koordynację działań agencji państw członkowskich i regionów w celu wspierania badań i innowacji w sektorze, i oczekuje, że liczne projekty z dziedziny energii mórz i oceanów znajdą wsparcie w ramach programu „Horyzont 2020” i innych programów, takich jak Erasmus+.

50. Powtarza wezwanie do przyznania wyższego priorytetu politycznego tworzeniu synergii między budżetami UE, państw członkowskich oraz budżetami niższego szczebla (władz lokalnych i regionalnych)⁽¹¹⁾ w celu wsparcia inwestycji o kluczowym znaczeniu dla Europy, takich jak inwestycje w energię oceanów.

Kwestie ochrony środowiska i uzyskiwania zgód

51. Twierdzi, że morski i oceaniczny sektor energetyczny można rozwijać w sposób wzbogacający środowisko naturalne.

52. Podkreśla, że ważne jest zapewnienie, aby organy regionalne, organizacje ekologiczne i inne organizacje pozarządowe zaangażowały się w forum ds. energii mórz i oceanów oraz inne inicjatywy strategiczne na szczeblu UE. Wzywa w związku z tym państwa członkowskie, władze lokalne i regionalne oraz przemysł do pełnej współpracy z takimi podmiotami w celu zagwarantowania, aby ten nowy sektor rozwijał się w sposób zrównoważony, przy minimalnym wpływie na środowisko.

53. Zwraca uwagę na zasadniczą rolę planowania przestrzennego obszarów morskich pod względem wsparcia rozwoju morskiego i oceanicznego sektora energetycznego, gdyż takie planowanie zapewnia mechanizm łączący różnych użytkowników morza lub oceanu (sektor energetyczny, transport morski, akwakulturę, rybołówstwo, rekreację i ochronę przyrody), umożliwiając im podjęcie dialogu, wymianę informacji i podejmowanie skoordynowanych decyzji dotyczących wykorzystania obszarów morskich, pomagając w unikaniu konfliktów między sektorami, rozwijaniu synergii i ograniczeniu negatywnego wpływu na ekosystemy; wzywa państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne zaangażowane w planowanie przestrzenne obszarów morskich do uwzględnienia w tym procesie rozwoju sektora energii mórz i oceanów.

54. Podkreśla znaczenie uproszczenia procedur administracyjnych dotyczących planowania i udzielania zgód na szczeblu władz lokalnych i regionalnych oraz krajowym, a także zwraca uwagę na uznane dobre praktyki w tej dziedzinie stosowane w Szkocji, gdzie wprowadzono programy sektorowego planowania morskiego, badań środowiska naturalnego i monitorowania strategicznego, jednolity organ udzielania zgód oraz wytyczne w sprawie udzielania zgód.

55. Wskazuje na znaczenie dostępu do danych i wymiany informacji dla zapobiegania ich powielaniu, ograniczenia kosztów rozpoczęcia działalności i, w obrębie szerszego interesu publicznego, dla zrozumienia środowiska morskiego i potencjalnego wpływu rozwoju sektora energii mórz i oceanów na ekosystemy morskie.

56. Podkreśla znaczenie zrozumienia, monitorowania i zbadania środowiska i ekologii mórz dla stworzenia zbioru danych bardziej kompleksowego niż obecnie istniejący, w tym przeprowadzenia szeroko zakrojonych badań wpływu na środowisko, z wykorzystaniem bazującego na ekosystemach podejścia do różnorodności biologicznej w tych regionach oraz ilościowego określenia potencjalnego oddziaływania urzędzeń na środowisko morskie.

Świadomość i komunikacja

57. Jest zdania, że informowanie o korzyściach i potencjale energii mórz i oceanów powinno stanowić priorytet pod względem pozyskiwania serc i umysłów obywateli UE.

58. Podkreśla znaczenie dialogu i komunikacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym z rybakami, sektorem akwakultury i innymi użytkownikami środowiska morskiego i nadmorskiego.

59. Wskazuje na rolę, jaką Komisja Europejska i Komitet Regionów mogą odegrać w podnoszeniu świadomości na temat energii mórz i oceanów, np. poprzez Tydzień Zrównoważonej Energii, Europejski Tydzień Regionów i Miast, Porozumienie Burmistrzów oraz potencjalnie poprzez ustanowienie nowych programów.

Bruksela, dnia 14 października 2015 r

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 62 z 2.3.2013, s. 32.